

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; Ds. M. Vlietstra, Werkendam; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administratie van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

IK VOOR U.....

„Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan”.

Johannes 18:8b.

De Heere Jezus wordt gezocht! Neen, ditmaal niet door mensen die genezing en redding van Hem verlangen; ditmaal ook niet door een schare, die zich verdringt om Zijn woorden te horen. Ditmaal wordt Hij gezocht.... als was Hij een misdadiger, een moordenaar. Zie ze daar komen, de overpriesters en schriftgeleerden met hun handlangers. Het is een vervaarlijke bende, tot het uiterste bereid om die gehate rabbi uit Nazareth op te sporen en te arresteren. En tóch.... verbergt zich onder al hun driestheid niet een stille vrees? Knaagt de stem van hun geweten niet, nu ze dit werk der duisternis gaan volvoeren? Wijst hun grote aantal, de zwaarden en stokken die ze meevoeren en vooral de fel lichtende lantaarnen en fakkels er niet op, dat ze in deze ure van de macht der duisternis geen vrij geweten hebben? Het lijkt aannemelijk.

Maar waarom is deze bende op weg om de Heere te zoeken? Is daar dan reden voor? Die reden ligt zeker niet bij Hem: Hij is het land doorgestaan, predikend, genezend en reddend van het verderf. Hij heeft niet dan goed gedaan; Ja, Hij is zelfs de enige die het Het Goede deed en zocht... En juist dat is voor de overpriesters en schriftgeleerden onverdragelijk. Juist daarom hebben ze Hem gehaat met een volstrekt eenzijdige haat, die tegelijk een dodelijke haat was. Want ze willen niet erkennen, dat Hij de van God gezondene is, dan moeten zij immers „fari-zeër-af” worden! En dat willen ze tot geen prijs; Ze willen in hun vrome zelfhandhaving hun leven niet verliezen. En daarom: „Weg met Deze!” Zo zien we hier dat de blinde, eenzijdige haat van de vrome mens de Heere Jezus zoekt.... om Hem te kruisigen! Wat een ontzaglijke gedachte. Een gedachte, die ook over ons leven en over onze „vroomheid” zo’n diep ontdekkend licht verspreidt. Of bent U die dit leest daar nooit aan ontdekt, dat ook in uw leven die diepe vijandschap woont tegen Hem en uw eigen zaligheid? Een vijandschap die zich ook in „vroomheid” kan uiten, zelfs in rechtzinnige „vroomheid”, waarin U meent de Heere te zoeken, maar dan wel met handhaving van uzelf, zonder dat U Hem nodig hebt gekregen als borg voor uw schuld, zonder dat er plaats is voor Hem. Als dat zo is, buig dan in het stof en roep om het licht van Gods Geest, opdat U niet blijft zoeken in uw zelfhandhaving en eigengerechtigheid. Want wie zó zoekt lijkt op die bende, die Hem zocht uit haat om Hem te doden....

We kunnen echter bij de zoekende bende niet blijven staan. Want achter en in die overpriesters en schriftgeleerden met hun trawanten werkt de vorst der duisternis. Hij is het die de haat in hun harten brandende houdt: Dit is zijn ure... Een ure waarin de Vader Zich van Zijn Zoon terugtrekt, ja, waarin ten diepste de Vader Zelf de Zoon des mensen zoekt, bezoekt met Zijn toorn over de zonde en over de schuld. Dat is het voor mensengedachten niet te doorgronden geheim in onze tekst: Door de bende die de Heere zoekt, door de lagen van de vorst der duisternis heen, zoekt God Zijn Zoon om Hem te straf-

fen, hoewel Hij nooit zonde gekend of gedaan heeft!

Zie Hem daar staan, de Gezochte! Als de bende nabij komt als God Hem zoekt, verbergt Hij Zich niet. Dat deed Adam eenmaal wel, toen hij gezondigd had. Die verborg zich. Maar Deze — Die de tweede Adam is — treedt degenen die Hem zoeken tegemoet en Hij vraagt hen: Wien zoekt gij? Hij biedt Zich aan, geheel vrijwillig, om door de bende gebonden te worden, om te lijden en te sterven. Wat schittert die vrijwillige overgave, die bereidwilligheid van deze Borg in dit eenvoudige woord. Hij geeft Zich vrijwillig..... Waarom? Opdat er mensen, die de straf die Hij zal dragen verdiend hebben, vrijuit mogen gaan. Dat staat ook in onze tekst: De Heere treedt naar voren, biedt Zich vrijwillig aan en zegt dan tot de bende die klaar staat om Hem te grijpen: Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan”. En dan wijst Hij op Zijn discipelen die achter Hem staan: Laat die heengaan! Dat zegt Hij niet als een vriendelijk verzoek. Neen, dit woord klinkt als een machtswoord! Als de Heere Zich vrijwillig aanbiedt om in het diepste lijden de straf op de zonde te dragen, dan moeten de discipelen, dan moet de Kerk vrijuit gaan. Daar kan geen bende van Opperpriester, daar kan geen woedende vorst der duisternis iets aan veranderen! Daarom klinkt dit woord als een koninklijk bevel uit de mond van de lijdende Borg: Laat dezen heengaan!

Waarom mogen de discipelen heengaan? Waren zij dan beter dan de bende die aanrukte om de Heere gevangen te nemen? Dat niet. De discipelen waren ook zondige mensen, waren ook op het ogenblik dat dit aangrijpende gebeuren plaatsvond, nog in veel opzichten zo blind. Ze hadden geen gezicht op het borgtochtelijke van het lijden van hun Heere. Sprekend is de handelwijze van Petrus, die zich hetzelfde gedraagt als de bende: Hij neemt ook zijn zwaard en hij slaat er op in.... niet beseffend dat hij daarmee het Borgtochtelijke lijden van de Heere Jezus in de weg staat, ja ook zijn eigen zaligheid zou tegenwerken. Maar één ding hebben de discipelen, bij alle blindheid en tekort, dat de overpriesters en schriftgeleerden met al de hunnen missen en dat is: de liefde! Bij al hun verzet tegen het lijden van Christus dreef hen die liefde! Die liefde was de vrucht van Zijn opzoekende liefde. Daardoor waren ze stilgezet op hun levensweg. Daardoor hadden ze zichzelf leren kennen, zodat ze zoëven nog gevraagd hadden: „Ben ik het Heere, die U verraden zal...?” Daardoor hadden ze echter ook Hem lief gekregen, Hem Die hen met Zijn liefde had bezocht. En dat is dan ook de diepste grond waarom ze nu hier vrijuit mogen gaan. Niet om hun liefde, maar om Zijn liefde, waarmee Hij hen liefheeft tot in de dood....

Dat is volkomen onverdiende liefde, vrije ontferming waarmee Hij het als tot hen zegt: Ik voor U, daar gij anders de eeuwige dood zoudt moeten sterven!

Geldt dat ook voor u? Dan moet u dat erkennen: ja, de eeuwige dood verdiend door mijn zonden. Maar dan dat wonder: Maar de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. En daarom: Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan! Ja deze, die het er naar gemaakt had, dat U nooit meer naar me om zou zien, deze in Hem gered en gereinigd! En dat alleen, omdat Hij bereidwillig was om Zijn zondeloze, altijd

VAN DE ADMINISTRATIE

Onze voorjaars Ontmoetingsdag D.V. 24 april a.s., die in Sliedrecht zal gehouden worden, komt weer in 't zicht. Deze dagen hebben ook voor de Administratie aangename herinneringen, niet alleen de grote offervaardigheid die steeds werd betoond, maar ook het noteren van nieuwe abonnees voor Bewaar het Pand. Ook in Sliedrecht hopen enige jonge vrienden in de pauze zich daarvoor te geven. Bent U al abonnee? Zo ja, heeft U wellicht ook gelegenheid daaraan mede te werken? Wij zien weer belangstellend uit. Ook ditmaal mogen wij vermelden aan extra giften te hebben ontvangen f 176,50, en 3 nieuwe abonnees konden wij weer noteren. Voor alles onze dank. Voor de arbeid van Ds. den Butter mochten wij ontvangen van de Zendingscommissie te Scheveningen f 250,—, A. B. te R. f 10,— en D. M. te O. f 100,—, dit laatste bedrag is al eerder ontvangen en was nog niet verantwoord. Ook voor deze giften dank.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50. v. d. L.

zegenende handen in de boeien te steken die ik verdiend had! Die bereidwillige Borg is nog dezelfde. Nóg is Hij bereid om aan verlorenen die zaligheid te schenken. Daarom, U, die Hem zoekt in uw nood in uw verdriet, denk toch niet gering van zijn bereidwillige liefde. Hij zoekt nog steeds het verlorene. Om het tot verlorenen te zeggen tot hun eeuwige verwondering: Ik voor U.....

Urk.

A. Baars.

ONTMOETINGS DAG

TE SLIEDRECHT - CENTRUM

We brengen even in herinnering de ontmoetingsdag, die we D.V. zaterdag 24 april a.s. te Sliedrecht hopen te houden.

Hebt u al plannen gemaakt? Stel het niet uit en tref tijdig maatregelen om samen te reizen per auto, bus of trein. We hopen er weer velen in Sliedrecht te mogen ontmoeten.

De indeling van de dag is als volgt:

MORGENSAMENKOMST:

Aanvang: 10.30 uur;

Spreker: Ds. H. van Leeuwen,
onderwerp: geloofszekerheid en geloofsverzekerdheid;

Slotwoord: Ds. P. Beekhuis.

Pauze

MIDDAGSAMENKOMST:

Opening Ds. R. Kok Sr.

Spreker: Ds. G. Bouw;

Onderwerp: Velen geroepen, maar weinigen uitverkoren;

Sluiting: Ds. M. Vlietstra.

De bedoeling is, dat de dag niet later dan goed 4 uur eindigt. Dan kunnen de bezoekers per trein al spoedig vertrekken en evenals de andere bezoekers, die per auto of autobus komen, onder de bewarende hand des Heeren weer tijdig thuis zijn.

N.B. Br. van Heteren schreef het volgende: Ingevolge uw verzoek betreffende de Ontmoetingsdag, D.V. 24 april, is door ons met de Politie over de regeling gesproken, en is goedgevonden, alles te doen volgens de regeling van 1975. Particuliere auto's rijden vanaf de Rijksweg tot het stoplicht op de Stationsweg. Daar hangen wij ons bekende bord „Ontmoetingsdag-Rechts”, daarna 1e straat Links - Parkeerplaats - vandaar lopen naar de Stationsweg - oversteken, naar de Kerkbuurt links - Kerk.

Autobussen van de Rijksweg bij de Stoplichten recht doorrijden naar Kerkbuurt links. Bij de

Kerk ontladen. Bussen kunnen parkeren ± 50 meter verder naast Modehuis v. Beusekom - Rechts.

Per trein komt men aan te Sliedrecht van beide richtingen om 9.30 en 10.00 uur. Vertrek: 4.30 of 5 uur. Bij het station staat om 10.00 uur een bus, die ook om 4.15 uur weer bij de Kerk gereed staat voor vertrek.

Moge deze dag een ontmoetingsdag zijn tot samenbinding van allen die des Heeren Woord liefhebben; de Heere zegene deze samenkomst met en door Zijn tegenwoordigheid.

B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

45

Van alle kanten wordt het kwaad dat al zoveel beroering teweeg gebracht heeft in de jeugd der gemeente van Galatië door de apostel belicht, opdat het hart er door gebracht zou worden tot het besef van de ernst der zaak. Waartoe dan ook gebruik gemaakt wordt van een weinig zuurdesem als beeld der zaak.

Zuurdeeg is bedorven deeg. Daar is niet iets goeds van te maken. En dat is het beeld der zonde. Het missen van het ware doel. Door deeg enkele dagen in een ton weg te zetten, wordt het als vanzelf zuur. Het gaat steeds meer rijzen. En als het niet gedurig ter neder geslagen wordt komt het de zuurton uit en gaat het op de grond verloren. Zuurdeeg is eenmaal niet te temmen, het werkt en wringt door alles heen. Ge kunt het met nog zoveel suiker niet zoet maken. Wordt het met een kleine hoeveelheid verwerkt in een groot deeg, dan wordt dat geheel doorzuurd. En dat brood wordt door sommigen met smaak gegeten. Maar is het uw smaak niet, dan maakt u er als vanzelf geen gebruik van. En dat is zo de werkelijke levensweg van zuurdeeg, het beeld van de zonde.

De zonde doet ons altijd denken aan een goede afkomst. Haar oorsprong is niet in de Schepper. „En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed.” Maar ten opzichte van de mens zeide God: „Laat ons mensen maken, naar Ons beeld en naar Onze gelijkenis”, om ons te wijzen op onze hoge en heerlijke afkomst. Want dat Goddelijke Ons wijst ons op de Goddelijke Drieëenheid. En toch is de mens een zuurdesem van ongerechtigheid geworden, door zijn moedwillige ongehoorzaamheid. En het is niet vanuit de mens dat samenleving mogelijk is, doch vanuit de inbindende kracht van Gods algemene genade en door de onderscheidene gaven van Zijn genade die de mens geschonken zijn.

Maar desniettemin is van nature in elk mens de onzalige fontein van ongerechtigheid. Een wortel van boosheid en bitterheid. En hoe kan de mens nu een ongezuurd deeg worden? Ja, hoe kan dat?

Wat vanuit de zuurdesem der ongerechtigheid ten eenenmale onmogelijk is, is alleen mogelijk vanuit het herscheppende wonder van Gods genade in de wedergeboorte. Door de mens vanuit de staat der ellende te stellen in die der genade. En dat is het allergrootste wonder van Gods ontfermende liefde in Christus. Het heerlijke lichtpunt van Gods genade, dat ons gepredikt wordt vanuit Zijn dierbaar Evangelie. En van daaruit werkt de Heere door Zijn Geest de wortel der zaak het beginsel van het nieuwe leven en dat is in de onberouwelijke keus om voor de Heere te leven. Een leven dat door de oefeningen en beproevingen van het geloof tot wasdom komt.

Maar tegenover die vernieuwing des harten staat de oude mens van ons verdorven bestaan, die ons vanuit het beginsel van eigengerechtigheid zoekt te stellen onder de heerschappij van de ongerechtigheid. Dat ons altijd weer helder voor de aandacht geplaatst moet worden. Petrus dacht niet dat hij vanuit de verdorvenheid van zijn bestaan in staat was zijn Meester te verloochenen. En die verdorvenheid van ons bestaan behoorde ook tot de droefheid van de Heere Jezus, waarmee de Borg bedroefd was met Zijn ganse ziel tot de dood toe. Zodat Petrus in het verloochenen van zijn Meester, die hem met die bedroefde ziels-ogen aanzag, ook bedroefd werd en naar buiten gegaan zijnde, weende hij bitterlijk. En dat is het wat wij nodig hebben. Onze ziel kan alleen vanuit de droefheid van Christus, droefheid over de zuurdesem der ongerechtigheid bekomen. Om in de stand van het leven door de oefeningen van het geloof de Heere aan te kleven, een nieuw deeg te mogen worden. En van

wordt de wortel van eigengerechtigheid dan ook in zijn kracht onderdrukt.

„Ik vertrouw van u in de Heere dat gij niet anders zult gevoelen.” Dat het besef van zulk een groot gevaar gevoeld wordt, om er zichzelf niet aan over te geven. Want de zuurdesem van eigengerechtigheid werkt altijd tot zelfverheffing om iets te worden, waarin hij geen bestaansrecht heeft, zodat hij er in bezwijken moet. Daar is geen gevaar aan verbonden, zei de slang, ge zult de dood niet sterven door van die vrucht te eten. Uw ogen zullen geopend worden bij het eten, voor een veel groter geluk. „Gij zult als God wezen kennende het goed en het kwaad.” In dat vertrouwelijk luisteren naar Satan, die sprak bij monde van de sierlijke slang „zag de vrouw dat die boom goed was tot spijsje en dat hij een lust was voor de ogen, ja, een boom die begeerlijk was om verstandig te maken.” En als God te wezen, kennende het goed en het kwaad. „Het woord kennen heeft tweërlei zin, te weten, wijsheid vatten en begrijpen, die de mens heerlijk en gelukkig maakt.” En dat kennen werd de mens aangeprezen om hem over te halen tot het eten van de verboden boom. Maar tegenover dat kennen staat het rampzalig kennen: of ellende gevoelen, die denzelfden schandelijk en verdoemelijk maakt. Het eerste belooft de Satan de mens bedriegelijk, wel wetende dat anders niet niet dan het tweede hem volgen zou.” En zie, zij nam van zijn vrucht en at; en zij gaf ook haar man met haar, en hij at.”

De mens is in de begeerlijkheid van zijn godsdienstige beschouwing door het onderricht van Satan, met de vermeende gerechtigheid van het godsdienstig kennen, gevallen in de diepte van ongerechtigheid en dat is nu des mensen staat van vijandschap tegenover God en zijn naasten. Kennen wij het gevaar dat is in de zuurdesem van eigengerechtigheid. Dat niet luisteren naar het Woord des Heeren, het beter weten en beter doen in eigen kracht. En dan gaat de mens gestreeld door het gevele van de slang, op in zichzelf. En meen nu niet dat de wortel van eigengerechtigheid zich niet in ons hart verborgen houdt. Hij zoekt de oprechten altijd weer van de vrijheid die in Christus is te beroven, om ons terug te brengen tot slavernij. En dat doet Satan niet in eigen persoon. Daar gebruikt hij vrome en godsdienstige mensen voor en als hij slagen kan, ook nog wel mensen die de Heere vrezen. „Maar die u onteert zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.” Het kwaad kwam gelukkig niet rechtstreeks op uit de gemeente. Want dat zou erg geweest zijn, want dan zou men rechtstreeks en opzettelijk het beginsel van het Evangelie overboord geworpen hebben. En dat zou satanisch geweest zijn. Zo heeft de vorst der duisternis zijn beginsel verworpen om zich met een helse beslistheid tegen God te verzetten ten verderve.

Anders was het met de mens in het paradijs. Hij is van buitenaf verleid geworden. Hoewel hij daarin niet te verontschuldigen is. Want de mens heeft zichzelf door een moedwillige ongehoorzaamheid van zijn God en Schepper losgescheurd, bedrogen zijnde door de Boze. Maar nu kan de mens door het Evangelie van Gods genade van buitenaf bevrijd worden uit de heerschappij van zonde, Satan en ongelooft.

Zodat de valse apostelen die dat kwaad wetens en wilens de gemeente van Galatië aangedaan hebben, het oordeel zullen dragen, „wie hij ook zij”. En dat weet de Heere. En Hij troost de oprechten met dit woord: „Alle instrument dat tegen U bereid wordt, zal niet gelukken en alle tong die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen, dat is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere.”

Galaten 5 : 9, 10.

R. Kok

NAAR DE KATECHISATIE VAN DE KERK (1)

188

Na de behandeling van de toepassing des heils, langs de weg van de „orde des heils”: de roeping, de wedergeboorte enz. willen we bespreken de les over de kerk, als vrucht van de toepassing van het heil, door Christus verworven. Die toepassing van het heil geschiedt door Woord en sacrament, waarvan de Heilige Geest Zich bedient. En nu is die bediening van Woord en sacrament gegeven aan 's Heeren gemeente, aan Zijn kerk, door de ambtelijke bediening.

Het is dan ook, dat Heere Zijn kerk vergadert door Zijn Woord en Geest, haar onderhoudt, bewaart en regeert. (Zie Zondag 21 H.C.). Allereerst gaat het over de vraag: wat is de kerk? Hoe moeten wij haar zien?

Deze vragen betreffen twee zaken: het WEZEN en de OPENBARING van de kerk.

Het woord „kerk” is afgeleid van het Griekse woord „kuriakè” en betekent: „wat des Heeren is”. In het woord „kuria” ligt opgesloten de naam van de Heere Jezus Christus: Kuriōs d.i. „Heere”. Zo hebben de apostelen Christus verkondigd.

Zo brengt ons het woord „kuriakè” ook tot het huis des Heeren als de plaats, waar Christus als „Heere” Zijn volk vergadert door Zijn Woord en Geest. „Vergadert” houdt in: het bijeenbrengen tot gemeenschap. Vandaar, dat de Schrift ook spreekt van „gemeente”, welk woord in het Grieks betekent „saamgeroepen”. Waarin bestaat nu het WEZEN van de kerk?

Dat omschrijft onze Nederlandse geloofsbelijdenis in art. 27 als „een heilige vergadering der ware christgelovigen.” Dat zijn dus zij, die door Woord en Geest worden toegebracht tot de gemeente, die zalig zal worden, de niet alleen uitwendig geroepen door het Woord, doch ook „inwendig”, door Woord en Geest!

In verband hiermede, willen we even wijzen op het gevaar, dat men thans niet meer wil spreken van een uitwendige en inwendige roeping. Dit gevaar is, dat allicht wordt verdoezeld het werk van de Heilige Geest, Die toch het Woord moet TOEPASSEN, zal het zaligmakende vrucht afwerpen.

Men zegt: in het Woord is reeds de Geest. Zeer zeker. Het is geïnspireerd door Gods Geest. Maar de kerk heeft toch altijd beleden naar de Schrift, dat ook noodzakelijk is de krachtadige werking van de Heilige Geest in het hart. Maar hoevelen zijn er, die de uitwendige voorrechten, zoals getrouw bezoek van de eredienst in Gods huis, voor 's Heeren dienst ijveren door allerlei kerkelijk werk enz. houden voor wedergeboorte en bekering! Zo misleiden velen zichzelf en worden velen misleid.

Nog een tweede opmerking.

Het wezen der kerk is dus „de vergadering van de ware christgelovigen”.

Veel predikanten spreken de gemeente aan als „gemeente van onze Heere Jezus Christus.” En zeer zeker is het 's Heeren gemeente. We mogen de samenkomst van de gemeente niet zien als een „gezelschap” van Gods kinderen zoals zij onderling wel eens samenkomen om over de Heere en Zijn werk met elkaar te spreken. Dat is ook kostelijk. Er zijn werkelijk godvruchtige gezelschappen gehouden. Helaas is er nu weinig onderlinge gemeenschap tussen Gods kinderen.

De kerk is echter een planting des Heeren en wel door ambtelijke bediening geleid. Die ambtelijke bediening zien we in de Nieuw-testamentische kerk ingesteld naar de drie ambten, het herder- en leeraarsambt, het ouderlingen- en het diakenambt. Zo heeft de Heilige Geest het gemeenschapsleven van de toegebrachten op de Pinksterdag direct in ambtelijke banen gebracht en geleid. Het was dus niet zo, dat toen de gelovigen als 't ware met elkaar zouden afgesproken hebben om een kerk te stichten. Neen, Christus Zelf heeft haar gesticht. Nog eens: „kuriakè” — „wat des Heeren is”.

Daarmede komen we tot de tweede zaak, de OPENBARING der kerk als zichtbaar uittreidend naar buiten, zoals we kunnen spreken van het „instituut” van de kerk. Dat houdt ook het woord „vergadert” in. Vergadert bedoelt toch verbonden worden in „gemeenschap” met elkaar. Men diene dus wel heel goed te onderscheiden, wanneer men spreekt van „gemeente van de Heere Jezus Christus”. Te onderscheiden namelijk tussen de kerk in haar wezen (de ware gelovigen, Gods kinderen) en in haar openbaring naar buiten als instituut.

Wat blijkt dan? Wel, dat in de kerk als „instituut” tweeërlei leden zich bevinden, „levende” en „dode” lidmaten. Dat stelt de gelijkenis van de wijnstok en de ranken duidelijk in het licht. Aan de wijnstok, zijn verbonden „levende” en „dode” ranken. De „levende” ranken zijn zo verbonden met de wijnstok, dat zij uit de wijnstok de levende sappen trekken. De „dode” ranken doen dat niet, al zijn ze uiterlijk verbonden aan de wijnstok. Dit beeld van de wijnstok en de ranken gebruikt Christus om aan te geven, dat HIJ de Wijnstok is en dat de levende ranken

zijn degenen, die IN Hem worden ingelijfd door de wederbarende werking van de Heilige Geest en dat de „dode” ranken wijzen op de onbekeerde leden der gemeente, die wel in een zekere uitwendige relatie staan tot de wijnstok, maar niet innerlijk met Christus verbonden zijn en dus niet de levenssappen uit Hem trekken.

Onze leermeester, wijlen prof. van der Schuit, leerde ons het verschil namelijk, of men in de kerk is of dat men van de kerk is. Met „van de kerk” zijn bedoelde hij de levende lidmaten. Wie zijn die dode ranken, praktisch gezien?

Er is een gemeentebesouwing, waarbij men uitgaat van veronderstelling of feit, dat men alle lidmaten van de gemeente moet zien als levende lidmaten en wel door doop of door in het Verbond begrepen te zijn, door belijdenis en Avondmaalsgang. We behoeven ook niet ver van ons te vinden gemeenten, waar zonder meer ieder lid tot het Avondmaal toetreedt. Zo lazen we eens in een mededeling van een kerkeraad in één onzer kerkbladen het volgende:

„Om te komen tot een ordelijk verloop bij het aangaan en verlaten van de Avondmaalstafel worden de gemeenteleden verzocht rij voor rij (te beginnen bij de voorste) op te staan en naar voren te lopen. Zonodig zullen de dienstdoende ouderlingen aanwijzingen geven.”

Zouden we hier niet de gedachte kunnen krijgen dat al de leden aan het Avondmaal gaan en als ware disgenoten worden beschouwd? Dat dus de gehele gemeente a.h.w. automatisch Avondmaal viert. Hoe men gekleed is is van minder belang. Men zegt dan: het is toch van morgen fijn geweest. Alles ging vlot. Nu kunnen we allen gesterkt in de band aan Jezus Christus en aan elkaar weer verder.

We vragen dan ook in dit verband: wie worden dan eigenlijk als „dode” lidmaten beschouwd? Wel, dat zijn dan o.a. buiten-kerkelijken of de meer onverschilligen.

Maar dan lees ik in de Heidelb. Katechismus wel heel wat anders. En wel in het antwoord op vraag 81 „voor wie het Avondmaal is ingesteld” wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen de „hypokrieten” en „die zich niet met waren harte tot God bekeren”.

Bovendien geeft Gods Woord het zelf op klare wijze aan „dat er in de kerk als instituut bekeerden en onbekeerden zijn, dat er zijn, die de naam hebben dat zij leven, maar dood zijn. Een overeenkomstig de gelijkenis van de wijnstok en de ranken, dat er levende en dode lidmaten zijn. Onze Heidelberger eindigt haar antwoord op vr. 54: „En dat ik daarvan een LEVEND lidmaat ben en eeuwig zal blijven.” Dit is het antwoord dus van de godvruchtige leerling en dat geldt diegenen, die van dood levend zijn gemaakt en de eigenschappen van het nieuwe leven openbaren!

Wat is ú, waarde lezer(es)?

Moogt u door genade ook iets van die eigenschappen van het geestelijk leven kennen? Dat geve de Heere uit genade!

E.

v. L.

UIT DE KERKEN

Ds. P. Sneep. Zoals intussen velen al zullen weten ligt Ds. Sneep, de predikant van Driebergen, al enkele weken in het Oudenrijn-ziekenhuis te Utrecht. Hij is daar opgenomen om genezing te zoeken, maar hij vond deze nog niet. Zijn lichamelijke toestand verergerde zelfs zo, dat op donderdag 25 maart j.l. de familie opgeroepen werd. Later is er wat verademing gekomen, maar toen we hem bezochten was hij zeer zwak. In de korte tijd, die we aan zijn ziekbed doorbrachten, raakte hij zelfs twee keer even weg. Hij spreekt echter goed van de Heere. Zoals de Heere het doet is het goed. Het gaat niet om het welvaren, zo sprak hij, maar om het welzijn. Ik heb de groeten van vrienden, die wisten dat ik Ds. Sneep zou bezoeken, overgebracht. In hen zie ik de hele vriendenkring vertegenwoordigd. De Heere geve, dat velen hun stil gebed voor hem tot God mogendoen. We zouden graag Ds. Sneep nog vele jaren voor de kerk en voor Driebergen in het bijzonder gespaard willen zien, maar de Heere doet wat Hem welbehagelijk is en dat is goed. Hoe zwak hij ook was, Ds. Sneep vroeg uitdrukkelijk de groeten aan de vrienden en vriendinnen van „Bewaar het Pand” over te brengen.

Vianen. Op 25 maart j.l. overleed plotseling ouderling C. J. Ruitenbeek op de leeftijd van 61 jaren. De Heere greep hem toen hij 14 of 15 jaar

oud was in het hart. Hij heeft de kerk van Vianen vele jaren in het ambt mogen dienen. Hij heeft de goede strijd gestreden en nu zijn wens verkregen. In een van de jaargangen van ons blad is nog een artikel van zijn hand opgenomen. Als dit nummer verschijnt is zijn lichaam al aan de schoot der aarde toebetrouwd. De Heere moge de gemeente van Vianen en ook de familie bedenken. Er is werkelijk een ledige plaats.

Ameide. Bij wijze van uitzondering willen we hier melding maken van het heengaan van een lid van de gemeente te Ameide, namelijk van Th. Oevermans, op 22 maart j.l. Hij werd 53 jaar oud en laat een weduwe en 5 kinderen na. We hebben hem meer van 25 jaar gekend. Hij was een man met vele goede eigenschappen, maar hij verstond niet, wat het is uit genade zalig te worden.

Hij ijverde en werkte en had een goede gedachte van zichzelf. Dat heeft hij toen hij ziek werd ingezien en eerlijk erkend. We hebben het zelf uit zijn mond gehoord, toen we hem voor het eerst bezochten. We deden dat als vriend. Hij lag toen in een ziekenhuis in Utrecht. We waren verwonderd en verlegen, toen we hem daar in alle oprechtheid zo'n getuigenis hoorden afleggen. We gingen bemoedigd naar huis en moesten denken aan de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar en aan de vergeefse visvangst op de zee van Tiberias en het bevel van Jezus in de morgenstond om het net aan de rechterzijde van het schip uit te werpen, met de belofte dat zij zouden vinden. Bij latere bezoeken thuis is de oprechtheid van zijn belijdenis, de omkeer in zijn leven, duidelijk naar voren gekomen. Hij was al zijn gerechtigheid kwijt en werd een arme zondaar, die om genade smeekte. Hij had de hele nacht van zijn leven gevist en was tot de ontdekking gekomen, dat hij niets gevangen had en toen heeft hij door het geloof het net uitgeworpen in de zee van vrije genade. Het was hem dadelijk al een wonder, dat de Heere hem een ziekbed gaf. Het werd hem een eeuwig wonder, dat de Heere naar hem had willen omzien. Hij heeft geduldig alles gedragen, wat de Heere hem te dragen gaf. Zo is hij heengegaan. Nu mag hij verstaan, wat het is uit genade zalig te worden door de verlossing die in Christus Jezus is. Er was tijdens het ziek zijn van onze vriend veel belangstelling. En bij de begrafenis kwam wel uit dat hier een koningskind naar zijn laatste rustplaats gebracht werd. We zagen ook vrienden uit andere plaatsen, die met hem en de zijnen hebben meegeleefd. Ze zullen van harte instemmen met wat we hier schrijven. Het is tot moedgeving van hen, die voor zichzelf of voor anderen in nood verkeren. En zo mogen we eindigen in het wonder. De Heere, in Israël geprezen, doet wonderen, Hij alléén.

SIEGERSWOUD - De Wilp. De kerkeraad van die gemeente deelde mede, dat kandidaat G. v. d. Groep van Bunschoten-Spakenburg D.V. woensdag 14 april a.s. in het ambt van dienaar des Woords zal worden bevestigd door Ds. J. Brons van Veenendaal en dat in dezelfde dienst de intrede van Ds. Van de Groep zal plaats vinden. De dienst wordt gehouden in de Geref. kerk Oosterweg 49 te De Wilp en vangt aan om half 8 n.m.

B.

HOE MOET ONZE PREDIKING ZIJN?

1

Dat ik dit onderwerp voor onze Churchday (te vergelijken met onze Schooldag B.) gekozen heb, heeft natuurlijk een bedoeling.

Wie op de hoogte is met de kerkelijke literatuur (theologische boeken, tijdschriften, kerkbladen etc.) weet, dat er bijv. in ons oude vaderland een tendens, ja zelfs een drang is, om te komen tot een verandering van de kerkdiensten, ook in de manier van prediken.

En het kan niet ontkend worden, dat dezelfde wind aan deze zijde van de oceaan waait; in onze eigen gemeente kunnen we opmerkingen in die richting horen.

„De preken, die wij horen zijn meer of minder ouderwets; ze zijn niet eigentijds; zij belichten niet wat er in de wereld aan de hand is op politiek, economisch en sociaal terrein enz.

De diensten moeten anders zijn. In plaats van een preek moet er meer een soort toespraak of lezing gehouden worden. Het kerkvolk moet een groter aandeel in de dienst hebben; er moet een beantwoordend lezen zijn en veel meer muziek en zang en een spreekkoor”.

Er zijn er ook, die zeggen, dat veel mensen, zelfs in de kerk, de Bijbelse terminologie niet begrijpen; dat zij het niet verstaan, wanneer er tot hen gesproken wordt over rechtvaardigmaking, heiligmaking, bekering enz.

Wij moeten ons reanuseren, dat we in een „post-christelijke” tijd leven en dat dit het grootste obstakel is voor de prediking van heden ten dage, dat de mensen onze woorden niet begrijpen. Ze kunnen hun verouderd in de oren; ze zijn niet modern, niet van deze tijd.

Het resultaat is de grote moderne rage om nieuwe Bijbelvertalingen het licht te doen zien in familiare gewone taal van elke dag, en de mode om God niet langer als „U” en „Gij” aan te spreken, maar als „Jij”. Wij moeten onze kanseltaal veranderen. Wij moeten anders zijn in onze stijl van preken en in al onze religieuze verichtingen.

Bij mij rijst er echter onmiddellijk een vraag. Wat moeten wij dan denken van Paulus en zijn prediking? Kwam hij bij mensen, die hem konden begrijpen? Hoe zat dat met de Corinthiërs, Galaten, Ezeziërs en anderen?

Waren zij van zichzelf in staat om te begrijpen, waar Paulus over sprak? Was het niet noodzakelijk, dat hun hart en verstand geopend werden? De Heilige Geest maakte, dat zij Paulus' prediking verstonden. De Geest brak hun harten en legde de vraag in hen: wat moeten we doen om zalig te worden?

Sommigen gaan zelfs nog verder en zij willen een toename van het element van vermaak in de openbare eredienst, bijv. het gebruik van films. Ook is daar het geven van getuigenissen. Het is interessant om te zien, dat wanneer de prediking achteruitgaat, de predikanten steeds meer mensen gaan gebruiken om hun getuigenis af te leggen.

Ik ben het van ganser harte eens met wat dr. Lloyd-Jones zegt: „De meest urgente nood in de christelijke kerk van vandaag is **ware prediking**. En daarom is het ook waar, dat de roeping tot het predikambt de hoogste en grootste en heerlijkste roeping is, waartoe iemand ooit geroepen kan worden.”

Niemand zal ontkennen dat ook het lezen, zingen, schenken van onze gaven, de bediening van de sacramenten zeer belangrijke elementen in onze erediensten zijn, maar volgens Gods Woord en onze belijdenisgeschriften is de prediking het belangrijkste onderdeel van de dienst. Met de prediking bedoel ik dan natuurlijk de prediking, die in overeenstemming is met Gods heilige wil, geopenbaard in de Schrift. De prediking is inderdaad het belangrijkste. Dr. Lloyd-Jones zegt ook: „Jezus Zelf verrichtte wonderen, maar het belangwekkende is, dat de wonderen niet Zijn primaire werk waren; zij kwamen op de tweede plaats. Johannes was om de mensen op het hart te binden om het koninkrijk van God te zoeken en tot bekering te komen.

Hetzelfde kan van de discipelen gezegd worden. Zij werden uitgezonden om te prediken en te leren. Lees maar wat de Bijbel schrijft over Johannes en Petrus en later over Paulus. Zij gingen van plaats tot plaats, sprekende over het koninkrijk van God in Christus.

Onze belijdenisgeschriften spreken in dezelfde lijn. De Catechismus zegt: Aangezien dan alleen het geloof ons Christus en al zijn weldaden deelachtig maakt, vanwaar komt zulk een geloof? Van de Heilige Geest, die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het heilig Evangelie, en het sterkt door het gebruik van de Sacramenten.

Wanneer het gaat over de Sleutels van het Hemrijk wordt als eerste genoemd: de prediking van het Heilig Evangelie.

In de Belijdenis des geloofs (art. 24) lezen we: wij geloven, dat dit waarachtige geloof, in de mens gewrocht zijnde door het **gehoor des Woords Gods**

In de Dordtse Leerregels (Art. 5, Hfdst. 2) lezen we: Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk, die in de gekruisigde Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Deze belofte moet, met het bevel tot bekering en geloof aan alle volken en mensen **verkondigd en voorgesteld** worden.

We komen dicht bij de bedoeling van mijn onderwerp, als we steeds in gedachten houden, dat volgens de Bijbel de **kerk de pilaar en vastigheid van de waarheid is**, dat althans behoort te zijn.

Ze is geen sociale organisatie, geen politieke

vereniging en ook geen culturele vereniging. Ze is het lichaam van Christus, gegeven door de Vader, gekocht door de Zoon en getrokken door de Heilige Geest. „Zij moet tot de mensen niet spreken over de gebeurtenissen van de week, de dingen die hebben plaatsgehad, de zaken die de koppen in de kranten vulden.” Dat is niet de zaak van de man op de preekstoel. Dat is niet de boodschap, die ons is toebetrouwd.

Ik behoef nauwelijks te zeggen, dat de preek inderdaad bij de tijd moet zijn, er betrekking op moet hebben (nieuwe moraal, bevrijdingsbeweging van de vrouw, abortus, pornografie). „Maar er is een hemelsbreed verschil tussen het aantonen van het toepasselijke van de boodschap van Gods Woord en het houden van een aktuele preek.”

Waarom wordt de predikant geroepen? Ik zeg het graag op de manier, zoals Paulus het zegt: „Ik verkondig onder u hetgeen ik **ontvangen** heb. Dat geeft de boodschap van de prediking zo weer: datgene, wat de predikant heeft **ontvangen**.”

Het andere woord, dat Paulus gebruikt — gezant — geeft het erg duidelijk weer: Een gezant is niet iemand, die met zijn eigen gedachte of mening of gezichtpunt of wensen komt. Een gezant is juist iemand die spreekt in naam van een ander. Hij is de woordvoerder van zijn koning of president.

Zo is het nu ook met een predikant. Hij is door God gezonden. Tenminste, zo behoort het te wesen. Hij spreekt Zijn Woord. De apostel zegt: „predik het Woord, predik het Evangelie, predik de volle raad Gods.”

De prediking behoort de **verklaring en toepassing** van Gods Woord te zijn. Verklaring is de interpretatie, de uiteenzetting van de tekst. De predikant moet te weten komen, wat de Schrift in een bepaald gedeelte, een enkele tekst wil zeggen en hij moet die tekst ook in het geheel van de context beschouwen. Hij moet de tekst als deel van het geheel zien. Hij moet Schrift met Schrift vergelijken. En alleen in deze weg kan hij tot de juiste bedoeling van de Schrift komen. Dat is echter niet voldoende. De **toepassing** is een onmisbaar onderdeel van de preek. Dit mag er nooit uitgelaten worden, omdat het tot het lichaam van de preek behoort.

Grand Rapids Tamminga
N.B. Ds. Tamminga was zo welwillend deze toespraak voor ons blad beschikbaar te stellen. De vertaling is van Anneke Bor-Breman te Ameide. Hartelijk dank. B.

DE KOFFIEBAR

6

Hier volgt dan eerst wat we verder in „Ons Kerkblad” van de classis Utrecht schreven:

„Uw schrijven”, zo lezen we verder „is niet geschreven helaas uit liefde tot de jongeren, het is alles zeer negatief gesteld.”

Daarop zouden we het volgende willen antwoorden. Er waren in de dagen van de omwandeling van de Heere Jezus aanvankelijk velen, die Hem volgden. Maar na verloop van tijd kwamen ze tot de conclusie, dat Zijn rede hard was. Ze konden Hem niet verstaan, wilden Hem niet langer horen en ze verlieten Hem. Jezus liet hen gaan. Was dat liefdeloos? Of vertrapten zij Zijn liefde?

Dan zegt de briefschrijver: „Eén der jongeren stelde de vraag juist: „als we niet naar de koffiebar mogen wat is dan het alternatief, wat is de roeping dan van de kerkeraad om iets ter **vervanging** te geven. Dan maakt u zich er van af door te wijzen op de taak der ouders, wel zeer gemakkelijk, maar intussen gebeurt er niets: doch de jeugd wordt hierdoor steeds losser van de kerk. Wel kritiek hebben maar niet zeggen hoe het dan wel moet, dat neemt de jeugd niet meer en zeer terecht.”

We zijn het niet met de schrijver eens. Als we de jeugd met lapmiddelen bij de kerk moeten houden zijn we hen al helemaal kwijt. Rechtgeaarde ouders zullen hun roeping verstaan en rechtgeaarde kinderen zullen hun ouders eren. De kerk houdt de roeping, die zij alle eeuwen door gehad heeft, de bediening van de sleutelen van het koninkrijk der hemelen.

We laten nog een opmerking van de briefschrijver volgen: „Wat wordt van veel „bijzaken” een hoofdzaak gemaakt. Ik heb sterk het vermoeden dat men in Meerkerk het christen-zijn maar een last vindt inplaats van dat men het ziet dat God uit genade uit de miljoenen ook

mij op het oog heeft! Geen duf en zwart-gelaat, gewaad en gepraat; maar „**Dient De Heere met blijdschap**”.

Deze opmerking is erg persoonlijk en bevat een zware aanklacht. Daar gaan we niet op in. Dat zou neerkomen op zelfverdediging en daar hebben we helemaal geen behoefte aan.

De schrijver maakt ook een opmerking over de christelijke school. Wat we schreven is z.i. niet te verantwoorden. We zouden het willen omkeren. Want wat we schreven is voor 100% verantwoord. In de statuten van de schoolvereniging staat zwart op wit, dat de Staten Vertaling de grondslag is. Dat houdt dus in, dat de Nieuwe of welke andere vertaling ook uit de school moet worden geweerd. Het blijkt, dat men zich daar niet aan houdt. Dat komt uit een andere geest voort en dat roept verzet op en dat noopt te waarschuwen.

Onze mensen maken terecht bezwaar tegen de nieuwe vertaling. Daar gaan we hier niet verder op in. Niet voor niets is de Gereformeerde Bijbelstichting in het leven geroepen. Het gaat niet alleen om de Staten Vertaling. Het gaat om de hele sfeer van ons christelijk onderwijs. En we hoeven toch heus niet te wijzen op de vele bezwaren tegen het onderwijs op vele plaatsen, die al geleid hebben tot de oprichting van reformatische scholen. Het moet niet zo zijn, dat de kinderen in de ene klas op een andere wijze beïnvloed worden dan in een andere. Er is slechts één goede grondslag. Daarom hebben de ouders overal een taak.

Nogmaals geven wij het woord aan onze briefschrijver:

„Ds. Blom in alle liefde, ik zou u willen vragen probeer eens iets te schrijven voor de jeugd uit de liefde tot Christus en Zijn dienst. Zij zullen het aan de ouderen moeten kunnen zien en merken te willen en mogen leven naar vraag 1 van de H.C. en het antwoord!”

Het lijkt mij niet nodig daar verder op in te gaan. We hebben een groot verschil in uitgangspunt en inzicht en daarom zijn onze meningen niet met elkaar in overeenstemming te brengen. We blijven er bij, dat onze mensen, ouderen en jongeren, benaderd moeten worden zoals ze in werkelijkheid zijn. Dan zien we de nood van de ouderen evengroot als die van de jeugd. Voor ons allen geldt, dat de Heere welmenend roept, maar ook naar Zijn welbehagen Zijn genade verheerlijkt. En dan blijft gelden: velen zijn geroepen en weinigen uitverkoren.

Tenslotte willen we de schrijvers vriendelijk dank zeggen voor hun aandacht, die zij aan mijn stukje hebben besteed en ook aan allen, die de moeite genomen hebben dit artikel te lezen.

We waren bijna gereed met het typen van dit stuk, toen de post nog een brief over deze aangelegenheid bracht. De schrijver is een voorstander van koffiebars en in zijn gemeente heeft men een koffiebar-aktie in samenwerking met de Gereformeerde kerk vrijgemaakt buiten verband. Het lijkt me niet nodig nu op deze brief nog in te gaan na alles, wat ik al geschreven heb. We denken in ons kerkelijk leven op vele punten anders en dat blijkt nu op dit punt ook het geval te zijn.

Ik wil eindigen op dezelfde wijze als een van de briefschrijvers, namelijk met vriendelijke groeten en heilbede.

Tot zover het artikel in het kerkblad.

Hierbij willen we het laten. We zijn ervan overtuigd, dat we niet volledig zijn geweest. Dat heeft ook niet op de voorgrond gestaan. Het ging er ons om te waarschuwen voor het grote gevaar voor ons en onze kinderen. We hebben allen nodig vernieuwing van hart en leven. Dan leren we bidden:

Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast....

B.

DE NEDERLANDSE BELIJDENISGESCHRIFTEN IN NIEUWE REDAKTIE

6

Moeten onze kerken ook op dit punt weer meedoen met kerken, die er in allerlei opzicht andere opvattingen op na houden dan onze kerken van huis uit? Kunnen wij met de Hervormde Kerken, die als kerken over de belijdenis anders oordelen dan wij, samen overgaan tot vaststelling van een tekst van de belijdenisgeschriften? Kunnen wij met de Gereformeerde Kerken, die in leer en leven anders zijn dan onze kerken

van ouds waren in dit opzicht, tot eenstemmigheid komen? Daar heet men al jaren geleden een deel van artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis geschrapt. Daar is een richting die liever af wil van gebondenheid aan een bepaalde belijdenis. Of is het zover gekomen, dat we banden gevoelen met kerken waarvan onze vaders zijn uitgegaan en géén banden met hen, die ook in 1834 of later een zelfstandig bestaan hebben verkregen en daarbij gedreven zijn door dezelfde beginselen?

Het doet altijd weer pijnlijk aan, dat men mee wil doen met hen, tegenover wie wij gereserveerd moeten staan als het gaat over Schrift en belijdenis. Dat betekent natuurlijk niet, dat er geen zoeken van elkaar mag zijn wanneer het gaat over de behartiging van belangen waarbij men op gelijke wijze betrokken is.

In deze tijd zijn er die roepen om een nieuwe belijdenis. Er zijn er ook, die van een belijdenisgeschrift helemaal niet willen weten. Zij zeggen genoeg te hebben aan de Schrift en tonen de waarde van een belijdenis niet te verstaan. Het is wel te verwachten dat de stem van hen, die zeggen: een andere belijdenis, of: weg met de belijdenis, sterker zullen worden.

Is het ook met het oog daarop niet geboden te blijven bij de oude belijdenis, zoals onze vaders die hebben vastgesteld of aangenomen? De redactie, waarin die tot ons gekomen is, is bekend. De Heidelbergse Catechismus wordt voortdurend in de prediking verklaard en wellicht ook op vele catechisaties. De andere belijdenisgeschriften zijn minder bekend, maar dat is niet te wijten aan een verouderde redactie, maar aan de te geringe belangstelling voor wat de kerk des Heeren belijdt bij hen, die zeggen, dat ze dit belijden in overeenstemming achten met Gods Woord. Een nieuwe redactie verandert daaraan niets.

Is het redigeren van belijdenisgeschriften nu wel een taak van geleerde mannen, die stellig wel goed hun mening naar voren kunnen brengen en ook wel kunnen verdedigen, waarom ze zus en zo over een juiste redactie denken, maar daarom nog niet in staat zijn om in te dringen in de tekst waarin eenmaal in het geloof uitgesproken is, wat de kerk belijdt? We wijzen op de opmerkingen en de aanmerkingen, die onze deputaten op bepaalde punten hebben gemaakt. En ook op wat we lezen in de reeds meermalen genoemde brief van de Interkerkelijke Commissie: „De commissie heeft ernaar gestreefd zoveel mogelijk een hedendaags en begrijpelijk Nederlands taalgebruik toe te passen. Tegelijk was zij zich ervan bewust, dat een klassiek kerkelijk stuk toch een eigen stijl heeft en dat men bepaalde daarin voorkomende uitdrukkingen van het geloof niet kan moderniseren zonder af te doen aan de oorspronkelijke en diepe betekenis. Dit vergde in menig geval een langdurige discussie over zorgvuldige woordkeuze. De commissie kan echter verklaren, dat zij bij verschil van inzicht omtrent het overzetten van een tekst steeds eendrachtig een bepaalde keuze heeft geaccepteerd. Veel nut heeft zij gehad van de nieuwe bewerking van Prof. Bakhuizen van den Brink (1957), ook al is zij daarvan op talrijke plaatsen afgeweken. Op zijn beurt heeft deze auteur in de tweede druk van zijn uitgave (1966) gebruik gemaakt van het werk der commissie, voorzover dat toen gereed was.”

Dit zegt genoeg. We denken hierbij onwillekeurig aan de totstandkoming van de nieuwe bijbelvertaling, die ook allerlei bedenkingen en bezwaren heeft opgeroepen wegens de niet getrouwe weergave van wat de Heere in Zijn Woord spreekt.

In de nieuwe redactie van de belijdenisgeschriften worden bijbelteksten geciteerd naar de vertaling van het Nederlands Bijbel Genootschap. Daar moeten we ook bezwaar tegen maken. We willen ons houden aan de Staten-vertaling in het besef, dat deze op een bijzondere wijze tot stand gekomen is en zo een gave van de Heere is. En ook omdat deze als de meest getrouwe overzetting van Gods Woord in onze taal is te achten.

We vragen ons ook af waarom de Interkerkelijke Commissie de opgave van de vele bewijspplaatsen uit de Bijbel, die niet in de tekst zelf zijn geciteerd, achterwege heeft gelaten. Deze behoren toch bij de belijdenis. Onze vaders hebben toch willen belijden wat in overeenstem-

ming is met Gods Woord en daarom heeft de verwijzing naar de vele plaatsen in de Schrift grote waarde als bewijsplaatsen waarop de belijdenis zich grondt.

Het is natuurlijk mogelijk om op alle wijzigingen afzonderlijk in te gaan. Dat lijkt ons echter niet nodig. We zouden te uitvoerig worden en de aandacht voor de principiële bezwaren zou gemakkelijk kunnen worden afgeleid door allerlei bijzondere wijzigingen, die in het licht van het geheel een ondergeschikte betekenis hebben.

Wel willen we er nog op wijzen, dat de methode, die de Interkerkelijke Commissie gevolgd heeft er toe geleid heeft, dat zij ook op andere punten dan het ene dat we noemden, namelijk omtrent het nedergedaald ter helle, afwijkt van de voor ons vaststaande belijddenis. Als voorbeeld noemen we het volgende. In de Apostolische Geloofsbelijdenis is altijd onder ons beleden: ik geloof een heilige algemene Christelijke kerk. Dat wordt: ik geloof de heilige katholieke kerk. In laatste artikel is het nu: een eeuwig leven. Dat zou moeten worden: het eeuwige leven.

Ook het nieuwe antwoord 44 van de Heidelberger is geen getrouwe weergave van het oude. Of mag men iets een getrouwe weergave noemen, wanneer er een gedeelte uit te tekst wordt weg-gelaten?

Hiermee willen we volstaan. We hopen duidelijk genoeg geweest te zijn. Mocht het later nodig blijken op deze zaak terug te komen dan zullen we dat zeker doen.

Laten we intussen niet vergeten, dat het bij onze belijdenisgeschriften gaat om het belijden en het beleven van de waarheid. We hebben het onderwijs van de Heilige Geest nodig om op een rechte wijze te belijden. Dan stemmen we al dadelijk in met het begin van het eerste artikel van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond....

Tenslotte willen we alle kerkeraden, die bezwaren hebben tegen de nieuwe redactie van de belijdenisgeschriften opwekken die bezwaren aan de deputaten mede te delen. Daarmee doet men de kerken een goede dienst. Het zou er toe kunnen bijdragen, dat onze kerken uiteindelijk deze nieuwe redactie afwijzen.

B.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN XIII

BEZWAREN TEGEN DE VOORGESTELDE SELECTIE

De toetsing werd nagelaten. De vorige keer hebben we dat moeten constateren. Zonder dat ook maar op één manier aangetoond is, dat de voorgestelde keuze liederen uit het Liedboek verantwoord was in het licht van Schrift en belijdenis, zijn ze als berijmde Schriftgedeelten aangewezen en voor het zingen in de kerken vrijgegeven.

Een voorstel aan het eind heeft nog geprobeerd dit te voorkomen. Daarin werd gevraagd om de uitgekozen liederen eerst nog aan de kerken voor te leggen, opdat er zo gelegenheid zou zijn deze te beproeven. Dan was er toch nog een mogelijkheid geweest om althans de bezwaren kenbaar te maken. Het had ook het voordeel gehad, dat de kerken nog erkend waren in hun recht te bepalen wat er door allen gezongen kan worden. We zijn ervan overtuigd dat het voorgestelde van te voren had moeten gebeuren. De Deputaten hadden de selectie voorzien van hun commentaar op tijd naar de kerken moeten sturen. Dit klemte temeer, omdat deze liederen tot dat ogenblik voor een groot deel onbekend waren in de kerken. Het Liedboek was nog maar ruim één jaar van te voren verschenen. Dat alleen al had moeten doen inzien, dat het niet recht was om zonder dat de inhoud was bekend gemaakt zo'n voorstel te doen. Het is wel wonderlijk zoals velen in onze kerken spreken over de plaatselijke kerk. Enerzijds wil men de vrijheid van de plaatselijke kerk om het gehele Liedboek te beproeven — zoals door meer dan één ter synode gesteld werd — en anderzijds gunt men die kerk het recht niet om de liederen te toetsen.

Men zal opmerken, dat op deze wijze de Generale Synode van 1974 dan nog geen besluit had kunnen nemen. Inderdaad niet, maar waarom die haast? Had het al te lang geduurd, dat er in de kerk enkel psalmen gezongen werden?

Hoe het ook is, we zitten nu met een aantal liederen, waartegen terecht vele bezwaren bestaan.

We willen proberen om deze naar voren te brengen.

Het gaat hier om — als ik ze goed geteld heb — 19 liederen. Dat klein getal zal ons niet weerhouden om er bezwaren tegen te maken. We laten ieder glimlachen over zoveel drukte terwille van een paar versjes. Wie de zaken in Gods Kerk ernstig wil nemen zal altijd de wacht betrekken ook al gaat het over het minste. Daarbij de vrees dat dit beekje spoedig tot een brede rivier zal worden is niet ongegrond.

Wel kan ik me voorstellen dat een oppervlakkige kennisname met deze liederen doet vragen: betekent het eigenlijk veel? Van de 19 zijn er drie berijmingen van Psalmen — twee van Psalm 23 en één van Psalm 146 — en drie berijmingen van de zgn. lofzangen — van Maria, van Zacharias en van Simeon. Dán de Schriftgedeelten, die bezongen worden, spreken toch wel aan. Deuteronomium 32, Jesaja 9 en Jesaja 25...

Het valt niet te ontkennen. Het geeft alleen maar reden om er met aandacht naar om te zien hoe dit alles nu in de berijming er uit ziet. Een prachtig Schriftgedeelte zegt nog niet, hoe er over gezongen wordt! Het zal dan toch zeker dat ook moeten vertolken. Zonder een onderzoek, dat de liederen beziet en vergelijkt zal het niet kunnen.

Het valt aan te tonen, dat ook de Deputaten niet zo licht erover gedacht hebben. Het ware ons beter geweest, dat dat in het geheel uitgekomen was. Maar we willen toch in één opzicht dat laten zien. Wie de lijst van de gekozen liederen uit het Liedboek doorleest in het rapport, komt daar tegen: lied 25 (naar Jesaja 9 : 1 - 6). Daar staat wat bij: 25 minus vers 9. Later in het synode-besluit staat eenvoudig 25 : 1 - 8. Kort gezegd betekent het, dat de Deputaten dus het laatste vers van lied 25 niet goed vonden. Voor hen die er niet over beschikt willen we het hier even doorgeven:

En alle, alle mensen samen

Die zullen voor Zijn Aangezicht

Staan zingen in het grote licht

En Hij kent allen bij hun namen

Deputaten hebben dit vers niet aanvaard. Nu blijft het in het midden waarom zij dit niet gewild hebben. Mogelijk is het dat zij het niet terug gevonden hebben in dat Schriftgedeelte. Het zou niet onjuist geweest zijn. Van een lied is totaal geen sprake. Het is in het geheel een dichterlijke uitweiding, die weinig of niets met dit gedeelte te maken heeft.

Ook zou het kunnen zijn, dat het de Deputaten toch een beetje al te veel gezegd — of liever gezongen is — om dit op de lippen van het kerkvolk te leggen: en alle, alle mensen samen... Het zou wellicht teveel kunnen gaan in de richting van een algemene verzoening. Het is toch wel erg bezwaarlijk om hier nog een andere verklaring te geven b.v. dat bedoeld zou worden: allerlei soort mensen, van allerlei afkomst of allerlei volk. Moeilijk kan hier toch ook gedacht worden aan allen, die daar zullen mogen komen. Graag neem ik aan dat vooral dit laatste de Deputaten bewogen zal hebben om dit lied toch zeker niet te nemen.

Toch blijven er enkele vragen. De eerste is: waarom wel dit vers en niet het vorige geschrapt? Staat dát in de tekst:

Dan zal de aarde voor ons allen

Een land van melk en honing zijn...

Ik dacht dat het onder de dezelfde bezwaren valt. De tweede vraag is: Kan dat zomaar? Als het een probleem is, dat er uit dit Liedboek een aparte verzameling Christelijke Gereformeerde Schriftgezangen gemaakt wordt, hoe zal dat dan zijn als niet alleen het Liedboek geselecteerd wordt, maar zelfs de verzen van een lied?

Tech wil ik graag dankbaar zijn voor deze „min”. Wat mij betreft waren er nog veel meer gekomen!

D. Slagboom.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

Gideon 65

„Toen zeiden de mannen van Efraïm tot hem: Wat stuk is dit, dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen gij heentooft om te strijden tegen de Midianieten? En zij twistten sterk met hem.”

Richt. 8 : 1.

Wij hebben het verloop van de strijd tegen de Midianieten gevolgd. De Efraïmieten waren, na

de oproep van Gideon, te hulp geschoten. Zij nadden de koningen Oreb en Zeeb gevangen genomen en gedood. Zij brachten de hoofden van Oreb en Zeeb bij Gideon, als bewijs van hetgeen zij gedaan hadden.

De oorlogsmethoden zijn tegenwoordig wreed. Maar vroeger wisten zij er ook wat van. Stel het je maar heel reëel voor. Twee hoofden, mensenhoofden, worden Gideon gepresenteerd, als bewijs dat men die koningen gedood had. Je kunt hier ook zeggen: Wat zijn de gevolgen van de zonden toch verschrikkelijk. Dat is nú zo, maar dat was vroeger ook zo. Dat is altijd al zo geweest en dat zal ook altijd zo blijven, zolang de aarde met zondige mensen gevuld is. Er zijn er velen die dit niet kunnen begrijpen. Zij zeggen: Als er dan een God is, hoe komt het dan dat er zulke vreselijke dingen gebeuren in de wereld. Men vindt dan eigenlijk God maar wreed. Die zou dat toch wel moeten voorkomen. Als God bestaat, dan kan men Hem maar moeilijk een „goede God” vinden. Men gelooft daarom niet in het bestaan van God, en als Hij zou bestaan, dan weet men er doodeenvoudig geen weg mee.

Zulke mensen zullen jullie ongetwijfeld wel eens tegenkomen. Want zo lopen er velen in de wereld en hun getal vermenigvuldigt met de dag. Het zijn, oppervlakkig gezien, nog niet altijd de meest kwade mensen. Het zijn geen uitgesproken atheïsten of communisten. Zij houden zo'n beetje het midden. En wat moet je daar nu mee aan?

Je moet deze mensen natuurlijk niet zo maar links laten liggen. Het zijn uiteindelijk ook mensen, met een ziel voor de eeuwigheid. Het zijn evangelisatieobjecten. Dat wil zeggen: Probeer zulke mensen, met de bijbel in de hand — want dat is je enigste wapen — ervan te overtuigen dat ze een heel verkeerde kijk hebben op God en op de mens. Dat er zoveel wrede heden gebeuren in de wereld, in oorlogs- en ook in vreedstijd, daar is God de schuld niet van. Al deze dingen worden uiteindelijk altijd door Hem verboden. De schuld van alle ellende en wrede heden ligt uiteindelijk altijd bij de mens. Want die doet het toch tenslotte. Dat kan niemand tegenspreken.

Ja maar, zo zal men je dan menigmaal tegenwerpen, waarom voorkomt God dat dan niet, als Hij dan Almachtig is, als Hij dan Liefde is enz.? Denk eens aan de concentratiekampen uit de oorlog, denk eens aan al die rampgebieden, waar duizenden sterven door allerlei oorzaken. Ik vind, aldus zal men dan vervolgen te zeggen, zoiets doodeenvoudig verschrikkelijk! Het moest niet mogen. Neen ik kan het allemaal niet rijmen. En zo loopt men in een cirkel rond en komt er nooit uit.

Nu is het geen mensenwerk, om dergelijke mensen uit de verwarring van gedachten, waarin zij terechtgekomen zijn, te halen. Dat moet God Zelf doen. Maar God wil daar wel mensen voor gebruiken. Misschien wil Hij daar jou wel voor gebruiken, op school of op je werk, of waar je dit soort ook ontmoet.

Zeg hen dan maar heel eenvoudig, dat al die wrede heden leven in elks mensenhart. Ook in de harten van hen, die zo góed willen zijn, zonder dat ze weten hóe verkeerd ze zijn. Iedereen heeft wel eens een boze bui. Natuurlijk de één meer dan de ander. Dit hangt weer samen met des mensen aard en karakter. De één is driftig, opvliegend, gauw kwaad. Terwijl de ander dat niet is. Maar als het er op aan komt, zal een ieder toch toe moeten geven, dat hij ook niet volmaakt is.

En als men dan zich opwindt, ook al blijft het nog „binnen”, wat gaat er dan in het binnenste niet om? Dan zijn moord en doodslag dingen die voor de hand liggen. Als het dan binnen blijft, is het alleen te danken aan de „weerhoudende algemene genade Gods”. Als men niet door een onzichtbare hand werd tegengehouden, dan was heel deze wereld al compleet een hel.

Dat het in deze wereld is, zoals het is, met al z'n wrede heden en ellenden, daar is dus niet God de schuld van, maar de mens zelf. En dat het nog niet duizendmaal erger is, dan het is, dat is alleen aan God te danken, Die in Zijn ongehouden — dat is onverplichte — goedheid, de mens nog niet geheel aan zichzelf overlaat. Verder kan men zien, zegt dat ook maar heel eerlijk, hoever een mens het brengt zonder God. Gaat dan maar rustig even op het standpunt van die warhoofden staan en zegt: Als God er niet is, aangenomen dat jij in je twijfels gelijk hebt, dan is de

nens toch maar een zeer miserabel wezen. Als God er niet is, kan het kwaad, dat er wel is, ook uit God verklaard worden. Dan schiet er niets anders over, dan dat het uit de mens zelf verklaard moet worden. Laat men dan daarom niet God de schuld geven van alle ellende, maar zichzelf.

Ik weet wel, dat men door deze redenering zijn tegenstander niet uit het moeras getrokken heeft, waar hij in verzonken ligt, maar het zou een middel kunnen zijn, om hem tot nadenken te brengen en hem tot de conclusie te doen komen dat toch niet God de schuld is, maar de mens zelf. En daar de mens zelf dan toch bewezen heeft, met al zijn zelf-verlossingspogingen de eeuwen door, zichzelf niet te kunnen verlossen, zou het een middel kunnen zijn, om dat nu de verlossing toch maar te gaan zoeken op een ander Adres, namelijk God!

Wie weet of God jullie op deze manier niet zou kunnen en willen gebruiken, om een ander nog tot bekering te leiden. Hij is er de Machtige toe. Vertrouw daarom ook de uitkomst maar aan Hem toe. Hij zal wel zorgen dat diegenen, die bekeerd moeten worden, het ook metterdaad zullen worden. En als ze het worden, worden ze als „vijanden” met God verzoend. Want zo leren al diegenen die door God tot God bekeerd worden zichzelf kennen, wie er dan ook het middel toe geweest zou mogen zijn.

Wat zou het groot wezen, als jullie het zouden mogen wezen. Schaam je het evangelie van Jezus Christus niet, nooit! De Heere kan er wonderen door doen en doet het ook. En als jezelf het wonder in je leven hebt mogen ervaren, dan zul je er zeker tegenover anderen niet van zwijgen.

Dit was dan een kleine uitloper, naar aanleiding van die lugubere zaak, dat men de hoofden van Oreb en Zeëb bij Gideon bracht. Daar zou natuurlijk nog wel meer over te zeggen zijn, maar dan komen we weer te ver uit de omgeving, waar we toch moeten verkeren.

Wat ons in het vervolg wordt meegedeeld, en waarvan de boven afgeschreven tekst ons iets laat horen, laat ons echt weer zien, hoe de mens is.

Want toen de Efraïmieten de hoofden van Oreb en Zeëb aan de voeten van Gideon hadden neergelegd, waren zij echt geen onderdanige dienaars, aan hem die door God als Richter was aangesteld. Je kunt ook niet merken dat zij blij geweest zijn toch ook nog te hebben mogen mee-

helpen om de vijanden uit het land te verdrijven. Zij danken God ook niet, dat zij nu ook van de vijanden verlost waren. Dat had toch op z'n minst wel op z'n plaats geweest. Want de Heere had toch kennelijk de overwinning gegeven. En wat doen ze nu? Ach, lees het nog maar eens: Toen zeiden de mannen van Efraïm: Wat stuk is dit, dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen gij heentooft, om te strijden tegen de Midianieten? En zij twistten sterk met hem (Gideon).

Er ontstond dus, na deze aanvankelijke overwinning een hevige broedertwist. Allerhande verwijten werden Gideon naar het hoofd geslingerd. Waarom heb je ons niet geroepen? Waarom heb je het alleen willen doen? Waarom moesten we aan het eind toch nog in het geweer komen? Zij hebben Gideon expressis verbis (met uitdrukkelijke woorden) aan het verstand zoeken te brengen, dat ze het met zijn beleid helemaal niet eens waren. „En zij twistten sterk met hem”, Dat wil dus nogal wat zeggen. Het dreigde op een hooglopende ruzie uit te lopen. Als je klein-hartig bent, is het om er benauwd van te worden.

Hoe komt dit toch allemaal? Dit heeft diepe achtergronden en daarom moeten wij even terug in de geschiedenis. Ik hoop niet dat jullie dat erg vinden. Het kan ook zijn nut hebben. Want als het gaat over de geschiedenis, zoals die in de bijbel ons verhaald wordt, dan is de kennis daarvan bij de meesten niet bijster groot. De ervaring leert mij iedere keer weer, dat de jonge mensen, velen althans, zo heel weinig van de bijbel afweten. O zeker, ze weten wel dat de bijbel bestaat. Maar niet wat er in staat. En daar gaat het uiteindelijk toch over. Ik ga daar nu maar niet verder op in. Want ik zie, dat mijn papier al weer vol raakt. Ik wil het laatste daarom voorlopig maar als een raadsel achterlaten, op welke geschiedenis ik nu eigenlijk doel. Daarover na te denken, zet jullie gedachten in beweging. Ja, onze gedachten die staan nooit stil. Meestal gaan ze de verkeerde kant uit. Ik hoop dat ze dan nu eens de goede kant uit mogen gaan. Gods goede Geest geleide jullie.

Met hartelijke groet, jullie aller vriend
Ds. H. C. v. d. Ent.

Winnen jullie nog wel eens een klant
Voor „Bewaar het Pand”?
Onze administrateur ziet er naar uit!

De kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Vianen geeft U kennis dat het de Heere behaagde geheel onverwachts uit ons midden weg te nemen, in de hope des eeuwigen levens, onze zeer gewaardeerde en geliefde ambtsbroeder

CORNELIS JAN RUITENBEEK

op de leeftijd van 61 jaar.

Door des Heeren goedheid mocht hij de gemeente 38 jaar dienen als ouderling.

De Heere sterke ons in dit grote verlies. De Heere heeft hem verlost. Hij heeft de wens zijner ziele verkregen.

2 Timotheüs 4:7 en 8

Namens de Kerkeraad:
A. Treure, praeses
A. Krouwel, scriba

VIANEN, 25 maart 1976

Voor bijbels, boeken en muziek

Is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Plaats Uw
FAMILIEBERICHTEN
in „Bewaar het Pand”

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken,
bijbels (uitsluitend Staten-
vertaling) en psalm boek-
jes is

G. KOOL

Stationssingel 50
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

In één maand was de
Bloeddruk 12 streepjes
naar beneden gegaan.
A. H. te S.

Tegen praktisch iedere
kwaal leveren wij

**GENEES-
KRACHTIGE
KRUIDEN**

Maandkuur f 10,95
(verzendskosten
inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barveoestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 32 46 06

Mbuma - zending TE LEIDEN

De 13e ZENDINGSDAG van de Ned. Stichting Mbuma-zending wordt D.V. gehouden op

VRIJDAG 30 APRIL 1976 (Koninginnedag)

In de GROENoord-HAL, Willem de Zwijgerlaan, Leiden.
Telefoon 071 - 120045.

Aanvang: 10.30 uur precies.

Sprekers:

Ds. C. Smits van Giessendam (1e voorzitter); opening.

Ds. Donald MacLean van Glasgow, Schotland.

Ds. Joh. v. d. Poel van Ede.

Pauze: 12.30 - 14.00 uur.

Ds. P. J. Dorsman van Staphorst.

De heer L. M. P. Scholten van Krimpen aan den IJssel.

Ds. A. de Waard van Alblasserdam

Ds. F. Mallan van Vlaardingen (2e voorz.); slotwoord.

De Groenord-hal is in de nabijheid van het station Leiden en is gelegen bij de snelwegen met aansluitingen op alle richtingen. Grote parkeergelegenheid en restaurants zijn aanwezig.

De Ned. Stichting ondersteunt het geestelijke en medische zendingswerk van de Vrije Presbyteriaanse Kerk van Schotland.

Deze kerk werkt o.m. reeds ruim 70 jaren in Rhodesië (Afrika) en heeft 4 zendingsposten met ziekenhuis en kerken en ongeveer 35 voorposten in de oerwouden.

Het zendingswerk breidt nog steeds uit, de noden zijn groot en veel.

Penningmeester Mbuma-zending, Culemborg. Giro 1.61.85.70.

Vraag toezending Mbuma-maandblad aan: secretaris Mbuma-zending, Postbus 649. Hilversum.

Zendingsbusjes aanvragen bij: de Heer H. J. Veenema, Laarderweg 241, Bussum, Telefoon 02159 - 15115.

Gouden Harpen

DE NIEUWE MEDITATIEPLAAT IS UIT!

BESTELNUMMER 76 GH 23

PRIJS f 16,50

Ds. W. L. Tukker te Slrjansland spreekt over „DE PLAATS BEWEGEN”, n.a.v. Handelingen 4:29-31 en **Ds. H. Paul** te Rotterdam over „ER IS PLAATS BIJ MIJ”, n.a.v. Exodus 33:21, compleet met bijpassende psalmen.

U kunt ook een abonnement nemen op deze serie. Elke drie maanden verschijnt een nieuwe meditatieplaat. Indien U zich minimaal een jaar abonneert en daarna tot wederopzegging betaalt U slechts f 14,50. Franko huis, zonder verdere kosten.

Neem nu eens een abonnement. Ook reeds eerder verschenen platen nog allemaal verkrijgbaar. Vraag folders aan bij:

Gouden Harpen
grammofoonplatenmaatschappij
postbus 135, Lisse
telefoon (02521) 14543 b.g.g.14215

Herplaatsing wegens mis-
stelling

Te huur

**In Westkapelle en
Aagtekerke
ZOMERHUISJES
en**

**APPARTEMENTEN
bij de mooie Wal-
cherense kust**

Telefoon 01187 - 441

DRIEBERGEN

„REPOS AILLEURS”

U zoekt wat rust?

U wilt blijkomen na

ziekte?

U bent de eenzaam-

heid moe?

Kom dan eens enige we-

ken naar Driebergen.

Eigen, kerkelijke sfeer -

Prima maaltijden - Geen

t.v.- Viak bij de bossen

Buntlaan 54

Telefoon 03438 - 2466